

Patientinformation

Alopecia areata är en relativt vanlig sjukdom som förekommer i alla åldrar. 80% av fallen uppträder mellan 5 och 40 års ålder.

Sjukdomen kännetecknas av att håravfall med helt kala fläckar uppträder i hårbotten. Fläckarna varierar i storlek från någon till flera cm i diameter. En eller flera fläckar kan uppkomma. Ibland kan håravfallet bli betydande och även omfatta ögonbryn, ögonfransar och annan behåring på kroppen. Huden inom de kala partierna är normal, helt slät och mjuk, utan tecken till rodnad eller annan irritation

Sjukdomsorsak

Den direkta orsaken är okänd. Alopecia areata anses vara en så kallad autoimmun sjukdom, vilket innebär att kroppen blir överkänslig mot egen vävnad, i detta fall mot hårsäckarna, som då släpper ifrån sig hårstrån och därefter går in i en tids viloperiod, innan de på nytt bildar nya hårstrån. Viloperioden varar i regel 6-12 månader, ibland längre.

Personer med alopecia areata är vanligtvis helt friska i övrigt och någon omfattande laboratorieundersökning är i regel inte nödvändig. I de engelska guidelines (BAD's) uppdelning 2012 tycker man Sköldkörtelns funktion kan kontrolleras med ett blodprov. Liknande fall kan ha förekommit hos släktingar.

Stressfaktorer anföres ofta som en utlösande faktor. Som regel krävs då att någon mer speciell allvarigare händelse har inträffat, även om andra psykologiska faktorer kan bidra.

Förlopp

I de allra flesta fall växer håret ut igen inom 6-12 månader, även om det ibland kan dröja något längre. Hur det skall gå i det enskilda fallet är omöjligt att säga i förväg. Enstaka fläckar som hållit sig begränsade en längre tid är ett gynnsamt tecken och brukar bli bra igen. Återfall kan dock förekomma längre fram i livet.

I mer ovanliga fall kan nya fläckar fortsätta att uppkomma. Personer med en atopisk läggning, dvs benägenhet för astma, hösnuva eller böjveckseksem, kan utveckla ett envisare och mer omfattande håravfall, speciellt om det debuterar före puberteten.

Behandling

Man bör komma ihåg att hårsäckarna inte är skadade för alltid, utan enbart vilar. Effektiva sätt att få dem ur denna vilofas och börja bilda hårstrån på nytt saknas. Genom åren har vitaminoch mineralpreparat, patentmediciner och specialhårvatten prövats utan effekt. Någon dokumenterad effekt av laserbehandling finns ej heller.

Zinktabletter i hög dos har ansetts kunna bidra till återväxten, men ifrågasatts av andra. Höga kortisondoser befrämjar hårväxten, vilket utnyttjas när man ger kortisoninjektion i fläckarna eller kortisonlösning att droppa i hårbotten. Resultatet är mycket varierande.

Utomlands har goda resultat iakttagits då man med olika kemiska ämnen framkallat eksem i de kala fläckarna. Metoden är inte helt lätthanterad och har därför inte kommit till någon egentlig användning i vårt land.

Helkroppsbehandling med PUVA, en kombinerad tablett- (psoralen) och ljusbehandling (UVA-ljus) har också prövats med varierande resultat. Den kan ges på försök i sådana fall där ingen återväxt setts efter 12 månader. Man ger PUVA 2-3 ggr i veckan, ofta över flera månader, för tillfredställande effekt. Långtidsresultatet av denna behandling är osäker.

Viktigt är att inte öka bördan ytterligare vid ett redan besvärligt sjukdomstillstånd genom att ge falska förhoppningar om sjukdomens förlopp och behandling.